

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Географічний факультет

Кафедра географії України та регіоналістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан географічного факультету

Мирослав ЗАЯЧУК

“29” серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ГЕОГРАФІЯ АПК УКРАЇНИ**

вибіркова

Освітньо-професійна програма Географія

Спеціальність 106 Географія

Галузь знань 10 Природничі науки

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Факультет географічний

Мова навчання українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «*Географія АПК України*» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Географія» спеціальності 106 Географія, галузі знань 10 Природничі науки, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 12 від 21 грудня 2020 року).

Розробник:

Джаман Ярослав Васильович – асистент кафедри географії України та регіоналістики, кандидат географічних наук, доцент.

Викладач, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:

Джаман Ярослав Васильович – асистент кафедри географії України та регіоналістики, кандидат географічних наук, доцент.

Затверджено на засіданні кафедри географії України та регіоналістики
Протокол № 12/1 від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Іван КОСТАЩУК

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Голова навчально-методичної ради _____

(підпис)

Наталя АНДРУСЯК

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.

1.1. Мета навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни «Географія АПК України» є вивчення особливостей і закономірностей формування та функціонування агропромислових комплексів як територіальних структур сучасного господарства.

1.2. Завдання вивчення дисципліни.

Основні *завдання* вивчення дисципліни:

- розкрити теоретико-методичні основи функціонування АПК;
- охарактеризувати основні чинники територіальної організації АПК;
- визначити особливості територіальної організації основних сфер АПК;
- розкрити сутність та механізм функціонування агропродовольчого ринку;
- розкрити сутність продовольчої безпеки;
- охарактеризувати розвиток малого підприємництва в агробізнесі України;
- охарактеризувати товарні ринки основних видів продовольчої продукції в Україні та світі.

1.3. Результати навчання.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати:

- сутність АПК, їх типізацію за різними ознаками;
- зміст, види, форми агропромислової інтеграції;
- елементи функціонально-компонентної, функціонально-територіальної та організаційно-управлінської структури АПК;
- види функціональних зв'язків АПК;
- зміст основних методів агропромислових досліджень;
- зміст чинників територіальної організації АПК;
- особливості територіальної організації основних сфер АПК;
- механізм функціонування та структуру агропродовольчого ринку;
- елементи ринкової інфраструктури агропродовольчого ринку;
- зміст і основні загрози продовольчій безпеці;
- зональні, локальні та азональні елементи територіальної структури АПК України;
- географію малого підприємництва в агробізнесовій діяльності України;
- сучасні риси світового ринку сільськогосподарської сировини та продовольства, географію основних продовольчих товарних ринків світу.

вміти:

- використовувати методики та різноманітні методи дослідження АПК різних ієрархічних рівнів;
- виділяти й аналізувати різноманітні групи чинників формування і розвитку АПК;

- визначити елементи територіальної структури АПК;
- проводити економіко-географічні дослідження продовольчих товарних ринків;
- оцінювати рівень продовольчої безпеки регіонів і країн.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.

ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

ФК 8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати.

ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

ФК 11. Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах.

ФК 16. Здатність інтерпретувати географічні процеси та явища для подальшого прогнозування особливостей співпраці країн на глобальному та регіональному рівнях та сталого розвитку.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.

ПРН3. Пояснювати особливості організації географічного простору.

ПРН4. Аналізувати географічний потенціал території.

ПРН5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.

ПРН9. Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

ПРН16. Встановлювати закономірності розміщення, руху, структури, територіальної організації населення та господарства, просторових процесів та форм організації життя людей на глобальному, регіональному та національному рівнях.

ПРН17. Оцінювати роль і місце України у сучасному світі, аналізувати і

територіальної організації основних сфер АПК.													
Тема 6. Продовольча безпека. Продовольча безпека в регіонах України.	10	4	4			2							
Тема 7. Агропродовольчий ринок.	4	2				2							
Разом за ЗМ1	44	16	12			16							
Змістовий модуль 2. Територіальна організація галузей АПК України.													
Тема 8. Загальна характеристика сільськогосподарського виробництва в Україні. Географія сільського господарства України.	8	2	4			2							
Тема 9. Особисті селянські господарства в Україні. Географія фермерських господарств в Україні.	6	2	2			2							
Тема 10. Географія харчової промисловості України.	10	2	6			2							
Тема 11. Географія обслуговуючих галузей АПК України.	4	2				2							
Тема 12. Агропромислове районування України.	6	2	2			2							
Тема 13. Зовнішньоекономічні зв'язки АПК України. Географія інвестиційної діяльності в АПК України.	8	2	4			2							
Тема 14. Світовий ринок сільськогосподарської сировини та продовольства.	4	2				2							
Разом за ЗМ 2	46	14	18			14							
Усього годин	90	30	30			30							

2.3. Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
1	Вступ. Географія АПК як наука. 1. Географія АПК як суспільно-географічна наука. 2. Об'єкт і предмет вивчення географії АПК. 3. Основні завдання географії АПК. 4. Методи дослідження географії АПК. 5. Структура курсу. Оцінка навчально-методичної літератури, статистичної та картографічної інформації.
2	Агропромислова інтеграція. Типізація АПТК. 1. Сутність агропромислової інтеграції. 2. Горизонтальна агропромислова інтеграція. 3. Вертикальна агропромислова інтеграція. 4. Агропромисловий цикл виробництва. Стадії агропромислового циклу виробництва. 5. Територіальна організація АПК. 6. Сутність агропромислового територіального комплексу (АПТК).
3	Функціональна структура АПК. Зв'язки АПК. 1. Сутність функціональної структури АПК. 2. Компонентна структура АПК. Спеціалізовані агропромислові комплекси. 3. Територіальна структура АПК. Зональні елементи територіальної структури АПК. Азональні приміські АПК. 4. Продовольчі кластери. 5. Організаційно-управлінська структури АПК. Організаційні форми підприємств в АПК. 6. Значення функціональних зв'язків АПК. Зовнішні і внутрішні зв'язки АПК.
4	Умови і фактори територіальної організації агропромислового виробництва. 1. Природно-географічні фактори розвитку АПК. 2. Суспільно-географічні фактори розвитку АПК. Рівень соціально-економічного розвитку. Науково-технічний прогрес. 3. Розміщення населення, характер його розселення, рівень використання трудових ресурсів. 4. Розвиток транспорту, транспортно-географічне положення. 5. Економічна політика держави.
5	Особливості територіальної організації основних сфер АПК. 1. Сільське господарство. Особливості сільськогосподарського виробництва. 2. Чинники спеціалізації сільськогосподарського виробництва. 3. Сільськогосподарське районування. 4. Сировинні зони та шляхи їхньої оптимізації. 5. Переробна промисловість. 6. Виробництво засобів виробництва для АПК. Матеріально-технічне забезпечення та виробниче обслуговування сільського господарства. 7. Виробнича інфраструктура. 8. Ринкова інфраструктура.
6	Продовольча безпека. Продовольча безпека в регіонах України. 1. Сутність і стратегія продовольчої безпеки. 2. Зовнішні та внутрішні загрози продовольчій безпеці. 3. Продовольча доступність. 4. Споживання продовольства. Купівельна спроможність населення щодо продуктів харчування. 5. Критерії продовольчої безпеки. Рівні продовольчої безпеки. 6. Продовольча безпека в регіонах України.
7	Агропродовольчий ринок.

	1. Сутність і особливості агропродовольчого ринку. 2. Функції агропродовольчого ринку. 3. Регіональний і локальний агропродовольчий ринок. 4. Конкуренція на агропродовольчому ринку. 5. Об'єкти ринкової інфраструктури. 6. Територіальна структура агропродовольчого ринку. 7. Агропродовольчий маркетинг.
8	<i>Загальна характеристика сільськогосподарського виробництва в Україні. Географія сільського господарства України.</i> 1. Чинники розвитку і розміщення галузей сільського господарства в Україні. 2. Загальна характеристика сільськогосподарського виробництва в Україні. 3. Географія галузей рослинництва. 4. Географія галузей тваринництва. 5. Матеріально-технічне забезпечення сільського господарства. 6. Зайнятість трудових ресурсів в сільському господарстві. 7. Проблеми і перспективи розвитку сільського господарства в Україні.
9	<i>Особисті селянські господарства в Україні. Географія фермерських господарств в Україні.</i> 1. Особисті селянські господарства в Україні. 2. Рівень виробництва товарної продукції в особистих селянських господарствах. 3. Фермерські господарства в Україні. 4. Землекористування та землезабезпечення фермерських господарств. 5. Матеріально-технічне забезпечення фермерських господарств. 6. Спеціалізація фермерських господарств. 7. Рівень виробництва товарної продукції у фермерських господарствах. 8. Географія фермерських господарств в Україні. 9. Проблеми й перспективи розвитку фермерських господарств в Україні.
10	<i>Географія харчової промисловості України.</i> 1. Галузева структура харчової промисловості України. 2. Загальна характеристика харчової промисловості України. 3. Географія борошномельно-круп'яної та макаронної промисловості. 4. Географія цукрової промисловості. 5. Географія плодоовочеконсервної промисловості. 6. Географія спиртової, вино-горілчаної та пиво-безалкогольної промисловості. 7. Географія тютюнової промисловості. 8. Географія м'ясної промисловості. 9. Географія молочної промисловості. 10. Проблеми й перспективи розвитку харчової промисловості України.
11	<i>Географія обслуговуючих галузей АПК України.</i> 1. Географія сільськогосподарського машинобудування: - тракторобудування, - виробництво комбайнів, - виробництво техніки для обробітку ґрунту, догляду за рослинами, - виробництво обладнання для доїння, молочарства та догляду за тваринами. 2. Географія автомобілебудування. 3. Географія випуску технологічного обладнання для підприємств харчової промисловості. 4. Географія виробництва хімічних речовин і хімічної продукції: мінеральних добрив, хімікатів для обробки полів, догляду за тваринами.

12	Агропромислове районування України. 1. Сутність агропромислового районування. 2. Концепція агропромислового районування України. 3. Принципи агропромислового районування. 4. Критерії агропромислового районування. 5. Агропромислова зона. Агропромисловий район. 6. Соціально-економічна характеристика агропромислових зон України: Поліської, Лісостепової, Степової, Гірської Кримсько-Карпатської, Субтропічної. 7. Азональні агропромислові утворення. Приміські АПК України.
13	Зовнішньоекономічні зв'язки АПК України. Географія інвестиційної діяльності в АПК України. 1. Роль зовнішніх економічних зв'язків у агробізнесовій діяльності. 2. Експорт сільськогосподарської сировини та продовольства з України. 3. Імпорт сільськогосподарської сировини та продовольства в Україну. 4. Спільне підприємництво. 5. Інвестиційна привабливість агробізнесу в Україні. 6. Іноземні інвестиції в сільське господарство України. 7. Іноземні інвестиції в харчову промисловість України
14	Світовий ринок сільськогосподарської сировини та продовольства. 1. Поняття світового ринку сільськогосподарської сировини та продовольства. 2. Структура, функції та значення світового ринку сільськогосподарської сировини та продовольства. 3. Світовий ринок зерна. 4. Місце України на світових продовольчих товарних ринках. 5. Міжнародне співробітництво у сфері виробництва сільськогосподарської сировини та продовольства. 6. Продовольча та сільськогосподарська організація (ФАО).

2.4. Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми (питання / завдання)
1	Економіко-географічна інтерпретація показників розміщення і спеціалізації АПК. 1. Розрахувати показники рівня товарності сільськогосподарської продукції. 2. Розрахувати індекс локалізації (спеціалізації) агропромислового виробництва.
2	Метод виробничо-територіальної типізації господарств: сутність, застосування. 1. Визначити рівень спеціалізації сільськогосподарського виробництва господарств. 2. Визначити головні товарні галузі господарств. 3. Дати назву виробничо-територіальних типів господарств за назвами головних галузей.
3	Умови, ресурси і фактори територіальної диференціації розвитку АПК. 1. Дати оцінку впливу агрокліматичних ресурсів на розвиток сільського господарства регіонів України. 2. Дати оцінку соціально-економічних факторів розвитку АПК України.
4	Оцінювання рівня продовольчого споживання в Україні. 1. Проаналізувати рівні продовольчого споживання в Україні порівняно з раціональними й мінімальними нормами та споживанням продовольства у 1990 р.

	Розрахувати співвідношення продовольчого споживання в Україні у 2012 р. з раціональними та мінімальними нормами споживання, споживанням у 1990 р. Проаналізувати отримані результати. Зробити висновки щодо окремих видів продовольства. 2. Порівняти продовольче споживання в Україні та окремих високорозвинених державах. Визначити причини, які зумовлюють відміни у структурі харчування. 3. Порівняйте продовольче споживання в Україні та окремих державах – колишніх республік радянського союзу.
5	Географія фермерських господарств в Україні. 1. Визначити регіональні відміни розміщення та спеціалізації фермерських господарств в Україні. 2. Проаналізувати рентабельність функціонування фермерських господарств в Україні.
6	Сучасний стан і розміщення галузей рослинництва в сільському господарстві України. 1. Сучасний стан і розміщення зернового господарства України. 2. Сучасний стан і розміщення галузей з вирощування технічних культур в Україні. 3. Сучасний стан і розміщення овочівництва, садівництва, виноградарства та баштанництва в Україні.
7	Сучасний стан і розміщення галузей тваринництва в сільському господарстві України. 1. Сучасний стан і розміщення скотарства в Україні. 2. Сучасний стан і розміщення свинарства в Україні. 3. Сучасний стан і розміщення птахівництва в Україні. 4. Сучасний стан і розміщення вівчарства в Україні.
8	Сучасний стан і розміщення галузей харчової промисловості України. 1. Сучасний стан і розміщення борошномельно-круп'яної промисловості України. 2. Сучасний стан і розміщення цукрової промисловості України. 3. Сучасний стан і розміщення кондитерської промисловості України. 4. Сучасний стан і розміщення олійно-жирової промисловості України. 5. Сучасний стан і розміщення тютюнової промисловості України. 6. Сучасний стан і розміщення вино-горілчаної промисловості України. 7. Сучасний стан і розміщення галузей м'ясної промисловості України. 8. Сучасний стан і розміщення галузей молочної промисловості України.
9	Агропромислове районування України. 1. Визначити спеціалізацію агропромислових зон України. 2. Побудувати модель та визначити особливості Приміського АПК. 3. Побудувати картографічну модель елементів територіальної структури АПК України.
10	Географія інвестиційної діяльності в сільському господарстві та харчовій промисловості України. 1. Проаналізувати регіональний розподіл інвестицій в основний капітал і прямих іноземних інвестицій на одного жителя в сільське господарство України. Виділити по три групи регіонів за обсягом інвестицій в основний капітал та прямих іноземних інвестицій на одного жителя в сільське господарство (регіони з найбільшим, середнім і найменшим обсягами). Визначити чинники, які зумовлюють такий регіональний розподіл інвестицій в основний капітал та прямих іноземних інвестицій на одного жителя в сільське господарство України.

	2. Проаналізувати регіональний розподіл інвестицій в основний капітал і прямих іноземних інвестицій на одного жителя в харчову промисловість України. Виділити по три групи регіонів за обсягом інвестицій в основний капітал і прямих іноземних інвестицій на одного жителя в харчову промисловість (регіони з найбільшим, середнім та найменшим обсягами). Визначте чинники, які зумовлюють такий регіональний розподіл інвестицій в основний капітал і прямих іноземних інвестицій на одного жителя в харчову промисловість України.
11	Географія зовнішньоекономічної діяльності в АПК України. 1. Місце України на світовому ринку сільськогосподарської продукції та продовольства. 2. Географія експорту сільськогосподарської продукції та продовольства в Україні. 3. Географія імпорту сільськогосподарської продукції та продовольства в Україні.

3. Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ)

1. Історичні аспекти розвитку сільського господарства України у ХІХ–ХХ ст.
2. Особливості розвитку сільського господарства у пострадянський період.
3. Загальні особливості та проблеми розвитку рослинництва в Україні.
4. Розвиток зернового господарства України.
5. Структура і динаміка виробництва технічних культур в Україні.
6. Особливості сучасного розвитку виноградарства та садівництва.
7. Розвиток скотарства та свинарства в Україні.
8. Особливості розвитку птахівництва в Україні.
9. Сучасні зміни у зональній спеціалізації сільського господарства України.

4. Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть год.
1	Вступ. Географія АПК як наука.	Історія становлення та розвитку географії АПК. Зв'язок географії АПК з іншими науками.	2
2	Агропромислова інтеграція. Типізація АПТК.	Аспекти агропромислової інтеграції: виробничо-технологічний, соціальний, організаційно-управлінський та екологічний. Господарські форми агропромислової інтеграції: агропромислове підприємство, агропромислова фірма, агропромислове об'єднання, агропромисловий комбінат.	2
3	Функціональна структура АПК. Зв'язки АПК.	Компонентна структура АПК України. Локальні елементи територіальної структури АПК.	2

4	Умови і фактори територіальної організації агропромислового виробництва.	Природні умови і ресурси. Агрокліматичні ресурси. Форми рельєфу. Сільськогосподарські типи земель. Природна родючість землі.	2
5	Особливості територіальної організації основних сфер АПК.	Виробничо-територіальна типізація сільськогосподарських підприємств. Харчова промисловість, її галузева структура. Науково-дослідні установи та підготовка кадрів.	4
6	Продовольча безпека. Продовольча безпека в регіонах України.	Рівень продовольчої доступності в Україні. Регіональні відміни. Світова продовольча безпека. Продовольча допомога.	2
7	Агропродовольчий ринок.	Попит і пропозиція на агропродовольчому ринку. Кон'юнктура агропродовольчого ринку.	2
8	Загальна характеристика сільськогосподарського виробництва в Україні. Географія сільського господарства України.	Структура сільськогосподарських угідь. Географія вирощування зернових культур. Географія вирощування технічних культур. Географія овочівництва, садівництва, ягідництва, виноградарства та баштанництва.	2
9	Особисті селянські господарства в Україні. Географія фермерських господарств в Україні.	Землезабезпеченість особистих селянських господарств. Сучасні риси та проблеми розвитку особистих селянських господарств.	2
10	Географія харчової промисловості України.	Чинники розвитку і розміщення галузей харчової промисловості України. Чисельність та структура зайнятості в харчовій промисловості України.	2
11	Географія обслуговуючих галузей АПК України.	Географія випуску технологічного обладнання для тваринництва й підприємств харчової промисловості.	2
12	Агропромислове районування України.	Показники агропромислового районування. Фактори формування приміських АПК. Модель приміського АПК.	2
13	Зовнішньоекономічні зв'язки АПК України. Географія інвестиційної діяльності в АПК України.	Перспективні зарубіжні ринки для продовольчого експорту з України. Чинники іноземної інвестиційної діяльності в агробізнесі України.	2
14	Світовий ринок сільськогосподарської сировини та продовольства.	Сучасні тенденції на світовому ринку сільськогосподарської сировини і продовольства. Світовий ринок цукру. Світовий ринок м'ясопродукції. Світовий ринок молокопродукції. Світовий ринок насіння соняшнику та олії.	2

5. Методи навчання:

- словесні методи (лекція, співбесіда, консультація, дискусія, тощо),
- практичні заняття,
- наочні методи (презентації, ілюстрації, відеоматеріали, тощо),
- робота з книгою: навчально- методичною, науковою,
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (мультимедійні, дистанційні),
- самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

6. Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів:

1. Розкрийте суть АПК та АТК.
2. Проаналізуйте функціонально-компонентну структуру АПК.
3. Функціонально-територіальна та управлінська структура АПК.
4. Розкрийте функціональні зв'язки АПК.
5. Типізація АПК.
6. Розкрийте способи врахування природних умов і ресурсів в АТК.
7. Визначте вплив суспільно-географічних факторів на розвиток АПК.
8. Охарактеризуйте систему економічних факторів для розвитку АПК.
9. Територіальна організація сировинної сфери.
10. Охарактеризуйте структуру і особливості розміщення виробництва засобів виробництва для АПК.
11. Розкрийте склад і особливості розміщення переробної промисловості АПК.
12. Охарактеризуйте розміщення об'єктів виробничої і соціальної інфраструктури АПК.
13. Охарактеризуйте розміщення центрів науки та підготовки кадрів АПК.
14. Визначте основні чинники агропромислової інтеграції.
15. Проаналізуйте райони агропромислового виробництва.
16. Визначте роль і особливості галузевої структури АПК.
17. Загальна оцінка й структура рослинницько-продуктових підкомплексів АПК.
18. Загальна оцінка й структура тваринницько-продуктових підкомплексів АПК.
19. Зернопродуктовий підкомплекс України.
20. Бурякоцукровий підкомплекс України.
21. Картоплепродуктовий підкомплекс України.
22. Плодоовочевопродуктовий підкомплекс України.
23. Олійнопродуктовий підкомплекс України.
24. Винограднопродуктовий підкомплекс України.
25. Тютюнопромисловий підкомплекс України.
26. Хмелепромисловий підкомплекс України.
27. Луб'янопромисловий підкомплекс України.
28. Ефіроолійний підкомплекс України.

29. М'ясопродуктовий підкомплекс України.
30. Молокопродуктовий підкомплекс України.
31. Яйцепродуктовий підкомплекс України.
32. Рибопродуктовий підкомплекс України.
33. Бджолопродуктовий підкомплекс України.
34. Вовнопромисловий підкомплекс України.
35. Шкірянопромисловий підкомплекс України.
36. Хутропромисловий підкомплекс України.
37. Шовкопромисловий підкомплекс України.
38. Територіальна структура АПК України.
39. Охарактеризуйте Поліський АПТК.
40. Охарактеризуйте Лісостеповий АПТК.
41. Охарактеризуйте Степовий АПТК.
42. Охарактеризуйте Кримсько-Карпатський АПТК.
43. Охарактеризуйте Субтропічний АПТК.
44. Охарактеризуйте Приміський АПТК.
45. Розкрийте географію торгівлі продовольчими товарами.
46. Розкрийте географію торгівлі непродовольчими товарами.
47. Розкрийте географію торгівлі засобами виробництва.
48. Охарактеризуйте діяльність спільних підприємств.
49. Організаційно-управлінська структура АПК України.
50. Сучасна система управління АПК України.
51. Розкрийте значення та основні завдання географії АПК.
52. Визначте об'єкт і предмет вивчення географії АПК.
53. Назвіть і розкрийте методи дослідження географії АПК.
54. Агропромислова інтеграція: сутність, види.
55. Розкрийте суть агропромислових циклів виробництва.
56. Типізація АПТК.
57. Розкрийте зовнішні зв'язки АПК.
58. Розкрийте внутрішні зв'язки АПК.
59. Організаційні форми в АПК України.
60. Розкрийте суть поняття агробізнесу.
61. Агропродовольчий ринок: сутність, структура.
62. Проаналізуйте агрокліматичні передумови розвитку агропромислового виробництва.
63. Організаційно-правові умови розвитку агропромислового виробництва.
64. Розкрийте значення методу виробничо-територіальної типізації господарств.
65. Визначте чинники й особливості розміщення переробних підприємств АПК.
66. Сучасний стан агробізнесу в Україні.
67. Розкрийте особливості ринкових перетворень в АПК України.
68. Продовольча безпека.
69. Продовольча доступність.

70. Географія фермерських господарств в Україні.
71. Особисті селянські господарства в Україні.
72. Світовий ринок продовольства: основні тенденції.
72. Світова продовольча безпека та допомога. Діяльність ФАО.
73. Назвіть і охарактеризуйте показники товарності та собівартості агропродовольчого виробництва.
74. Показники спеціалізації агропродовольчого виробництва.
75. Концепція агропромислового районування України.
76. Поняття інвестиційної привабливості в АПК.
77. Інвестиційна привабливість агробізнесу України.
78. Географія інвестиційної діяльності в АПК України.
79. Регіональні інвестиційні програми в АПК України.
80. Географія зовнішньоекономічних зв'язків в АПК України.

7. Система контролю та оцінювання

7.1. Методи і форми контролю.

Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких способів діагностики, як практичні і самостійні роботи, тестування, індивідуальні завдання, письмове і усне опитування. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді письмового фронтального опитування.

Форма підсумкового контролю - залік, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі відповідей на підсумковому модулі, результатів виконання ним певних видів робіт.

Методами контролю є: усний, письмовий (розгорнута відповідь), тестовий, графічний при застосуванні індивідуальної та фронтальної перевірки знань, умінь і навичок студентів.

7.2. Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю.

Контроль засвоєння *лекційного і самостійно опрацьованого* теоретичного матеріалу здійснюється на основі модульного (письмового) фронтального опитування, в тому числі – тестування.

Контроль засвоєння знань та набуття умінь і навичок при виконанні *практичних робіт* здійснюється шляхом їх поточної перевірки.

Контроль виконання *індивідуальних завдань* здійснюється за бажанням студентів, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) науково-дослідницьких завдань шляхом оцінювання виконаних рефератів та усного індивідуального захисту результатів дослідження.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (до 100 балів) є сумою оцінок компетентностей (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, за виконані ІНДЗ та контрольний модуль (залік). Максимальна кількість балів, яку може отримати студент до заліку, у сумі

становить 60 балів. Інші 40 балів відводиться на підсумковий модуль (залік). Питання *самостійної роботи* включені до завдань модульного контролю і оцінюються при модульному контролі. Додатково студент може отримати до 10 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно шкали оцінювання. При цьому в заліковій відомості зазначається сумарна кількість набраних балів, оцінка за шкалою ECTS і оцінка за національною шкалою.

7.3. Розподіл балів, які отримують студенти.

Поточне опитування, тестування та самостійна робота	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1	
T 1	2
T 2	5
T 3	6
T 4	5
T 5	3
T 6	6
T 7	3
Сума	30
Змістовий модуль 2	
T 8	5
T 9	4
T 10	7
T 11	2
T 12	4
T 13	6
T 14	2
Сума	30
Залік	
	40
Всього	100

7.4. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	відмінно
Зараховано	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Зараховано	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Не зараховано	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання)

8. Зарахування результатів неформальної освіти:

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної

та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>) допускається зарахування навчальних елементів, а також отримання додаткових балів за результатами неформальної освіти:

– робота чи стажування за фахом, що підтверджується документом із підприємства та забезпечує набуття компетентностей, передбачених навчальною дисципліною;

– проходження безкоштовних навчальних тренінгів (вебінарів, семінарів), що проводяться на платформі Prometheus (<https://prometheus.org.ua>) та інших фахових платформах, за умови отримання безкоштовного сертифікату.

Результати зараховуються лише для відповідних тем лекційних і семінарських занять, практичних і лабораторних завдань даної навчальної дисципліни у кількості балів, що виділяються на цей навчальний елемент.

ЛІТЕРАТУРА

Базова (основна):

1. Мезенцева Н. І., Трусій О. М. Географія аграрно-промислового комплексу: Навч.-метод. посібник. – К.: ВПЦ «Київський ун-т», 2016. – 92 с.
2. Мезенцева Н. І., Мороз І. М. Інвестиційна діяльність в агропродовольчому виробництві України: регіональні аспекти. – К.: Обрії, 2011. – 163 с.
3. Слащук А., Поручинський В. Географія АПК: методичні рекомендації до практичних робіт. – Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. – 31 с.
4. Заячук М. Д. Геопросторова організація фермерського укладу України. – Чернівці: Букрек, 2015.
5. Балюк С. А., Кучер А. В., Максименко Н. В. Ґрунтові ресурси України: стан, проблеми і стратегія сталого управління // Український географічний журнал, 2021, № 2. – С. 3 – 11.
6. Малік М., Кравченко С., Шпикуляк О., Лупенко А., Саковська О. Стан та перспективи розвитку сільськогосподарських кооперативів в контексті євроінтеграційних процесів // Економіка АПК, 2024. – Т. 31, № 6. – С. 69–78.
7. Мамчур В., Осецький В., Білявська Ю., Уманців Г., Білявський В. Стратегічні напрями розвитку агробізнесу в Україні // Економіка АПК, 2025. – Т. 32, № 1. – С. 33 – 46.
8. Павлюк С., Побережець Г., Кравченко Т., Мірошкіна Н. Вплив аграрного сектора економіки на сталий розвиток сільських ТГ // Економіка АПК, 2025. – Т. 32, № 1. – С. 59 – 69.
9. Полторак А., Стамат В., Сухорукова А., Довгаль І., Онищенко Д. Стратегії управління регіональними диспропорціями для відновлення економічної безпеки в аграрному секторі України // Економіка АПК, 2024. – Т. 31, № 6. – С. 48 – 58.
10. Руденко Л. Г., Нагірна В. П. Сільська місцевість у зоні впливу

Київського метрополісу (посилення агропродовольчої функції в умовах суспільних трансформацій) // Український географічний журнал, 2021, № 3. – С. 12 – 18.

Допоміжна:

1. Писаренко С. В., Михайлова О. С., Болдирєва Л. М., Назарук Л. М. Економіка й організація сільськогосподарського виробництва: Навч. посібник. – Полтава: РВВ ПДАА, 2010.
2. Лопатинський Ю., Гуменюк М., Шпикуляк О., Шеленко Д., Неміш Д. Організаційно-економічна адаптація малих аграрних підприємств до інституційних змін в умовах воєнного часу // Економіка АПК, 2025. – Т. 32, № 1. – С. 10 – 19.
3. Сухий П. О. Агропродовольчий комплекс Західноукраїнського регіону. – Чернівці: Рута, 2008. – 400 с.
4. Яворська Т. І. Малий бізнес у сільському господарстві: теорія і практика. – К.: ННЦ ІАЕ, 2012.
5. Балюк С. А., Кучер А. В., Солоха М. О., Соловей В. Б. Оцінювання впливу збройної агресії РФ на ґрунтовий покрив України // Український географічний журнал, 2024, № 1. – С. 7 – 18.
6. Захарченко В. І., Захарченко С. В. Реформа децентралізації в Україні як чинник та інституційний складник сталого розвитку ТГ України // Український географічний журнал, 2024, № 1. – С. 49 – 62.
7. Руденко Л. Г., Бочковська А. І. Сільська поселенська мережа України (просторовий аналіз змін) // Український географічний журнал, 2024, № 2. – С. 13 – 23.
8. Соловей В. Б., Залавський Ю. В., Лебедь В. В., Солоха М. О., Кучер А. В. Методичні засади картографування наслідків міліарної деградації ґрунтів на рівні ТГ // Український географічний журнал, 2024, № 4. – С. 22 – 135.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/>
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyivlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/>